

سرمایه‌های راكد باصندوق‌های در آمدارزی به سمت تولید می‌رود

سید علی مرتضوی، اقتصاددان و کارشناس حوزه سیاست‌گذاری در گفت‌وگو با «جوان»: راه‌اندازی صندوق‌های در آمدارزی می‌تواند راهی برای به‌کارگیری پس‌اندازهای ارزی مردم در چرخه رسمی اقتصاد باشد

عرضه نخستین صندوق در آمد ارزی به گواه کارشناسان گامی مهم در مسیر توسعه ابزارهای نوین سرمايه‌گذاری و استفاده مؤثرتر از ظرفیت‌های مالی کشور است چراکه این صندوق‌ها با هدف فراهم کردن بستری رسمی برای سرمايه‌گذاری ارزی می‌سردم، می‌توانند بخشی از ارزش‌های نگهداری‌شده خارج از چرخه اقتصادی را به منابع قابل استفاده برای فعالیت‌های مولد تبدیل کنند. اهمیت این اقدام آنجاست که اقتصاد کشور برای تأمین مالی تولید، تقویت سرمايه‌گذاری و افزایش تاب‌آوری در برابر محدودیت‌های خارجی به روش‌های متنوع‌تری برای تجهیز منابع نیاز دارد.

■ ■ ■

در شرایطی که بخشی از مردم برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به خرید و نگهداری ارزی روی می‌آورند، ایجاد ابزارهای سرمايه‌گذاری مبتنی بر ارزی می‌تواند انتخاب تازه‌ای پیش روی آنها قرار دهد. نگهداری اسکناس در منزل یا سایر مکان‌های شخصی، اگرچه با هدف محافظت از ارزش پس‌انداز انجام می‌شود، اما عملاً منابع مالی را از بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی دور نگه می‌دارد. صندوق در آمد ارزی می‌تواند بیا ایجاد امکان مشارکت غیرمستقیم در سرمايه‌گذاری، زمینه استفاده از این منابع را در چارچوبی رسمی و تحت نظارت فراهم کند.

یکی از مزیت‌های مهم صندوق‌های در آمد ارزی، کاهش نیاز به نگهداری فیزیکی اسکناس است. سرت، مقفودی و دشواری‌های حفاظت از ارز در خانه، از جمله ریسک‌هایی هستند که دارندگان ارز با آنها مواجه‌اند. خرید واحدهای صندوق می‌تواند جایگزینی برای نگهداری مستقیم اسکناس باشد و امکان بهره‌مندی از منافع یک سرمايه‌گذاری سازمان‌یافته را فراهم کند. البته میزان امنیت و ریسک این روش به ساختار صندوق، نحوه نگهداری دارایی‌ها، سازوکار نظارتی و شرایط بازخريد واحدها بستگی دارد؛ بنابراین شفافیت در اطلاع‌رسانی درباره این موارد، نقش تعیین‌کننده‌ای در جلب اعتماد عمومی خواهد داشت.

از سوی دیگر، پیش‌بینی سود سالانه بین ۴ تا ۸ درصد برای سرمايه‌گذاران این صندوق‌ها، در صورت تحقق شرایط اعلام‌شده و متناسب با سازوکار مصوب صندوق، می‌تواند انگیزه مشارکت مردم را افزایش دهد. در این الگو، سرمايه‌گذار به جای آنکه صرفاً ارز خود را نگهداری کند و منتظر تغییرات ارزش آن بماند، امکان بهره‌مندی از بازده سرمايه‌گذاری را نیز خواهد داشت. با این حال، لازم است شرایط

تفت‌وگو یک حسام کملی

تحقق عدالت مالیاتی و اخذ مالیات متناسب با درآمد واقعی مؤدیان، یکی از الزامات اساسی برای ایجاد نظام اقتصادی شفاف و کاهش تبعیض در پرداخت مالیات است. در این مسیر، تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم یا تکیه بر داده‌محوری، هوشمندسازی فرایندها و ساده‌سازی تکالیف مالیاتی صاحبان مشاغل، می‌تواند نقش مهمی در اصلاح نظام مالیات‌ستانی ایفا کند. هدف اصلی این رویکرد آن است که از یک‌سو، فشار اداری و اجرایی بر کسب‌وکارهای کوچک و متوسط کاهش یابد و از سوی دیگر، با شناسایی دقیق‌تر درآمدها، امکان فرار مالیاتی مشاغل برآورد آمد و خاص محدود شود.

■ ■ ■

یکی از مهم‌ترین مزایای تبصره ماده ۱۰۰، کاهش هزینه‌های زمانی و اداری مؤدیان است. در چارچوب این سازوکار و با رعایت شرایط و ضوابط قانونی، صاحبان مشاغل مشمول می‌توانند بدون نیاز به تسلیم اظهارنامه مالیاتی معمول و نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک در چارچوب تکالیف مربوط، مالیات خود را تعیین و پرداخت کنند. همچنین کاهش نیاز به مراجعه حضوری به ادارات مالیاتی و کوتاه‌شدن فرایند تشخیص و قطعیّت مالیات، ضمن تسهیل فعالیت اقتصادی، می‌تواند از پیچیدگی‌های غیرضروری در ارتباط میان اصناف و سازمان امور مالیاتی بکاهد. امکان تقسیم مالیات نیز به صاحبان مشاغل کمک می‌کند تا تعهدات مالیاتی خود را متناسب‌تر با توان نقدینگی‌شان مدیریت کنند. با این حال، اهمیت اصلی تبصره ماده ۱۰۰ صرفاً در تسهیل امور مؤدیان خلاصه نمی‌شود بلکه ظرفیت آن برای افزایش دقت مالیات‌ستانی و مقابله با فرار مالیاتی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. استفاده از داده‌های اقتصادی، اطلاعات تراکشی‌ها و تقاطع‌گیری اطلاعات موجود در چارچوب قوانین، امکان برآورد دقیق‌تر فعالیت و درآمد مشاغل را فراهم می‌کند. چنین رویکردی می‌تواند شکاف مالیاتی را کاهش

پرداخت سود، میزان تضمین یا عدم تضمین آن، هزینه‌های احتمالی و ریسک‌های سرمايه‌گذاری به‌صورت روشن اعلام شود تا مردم بتوانند با آگاهی کافی تصمیم بگیرند.

هدایت منابع ارزی به سمت تولید و فعالیت‌های مولد اهمیت صندوق در آمد ارزی تنها به منافع سرمايه‌گذاران محدود نمی‌شود؛ یکی از اهداف مهم این ابزار، ایجاد ارتباط میان پس‌اندازهای ارزی مردم و نیازهای تأمین مالی اقتصاد است. اگر منابع جذب‌شده از طریق این صندوق‌ها به شکل شفاف و کارآمد در مسیرهای مولد به کار گرفته شوند، می‌توانند به تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی، حمایت از بنگاه‌ها و تقویت ظرفیت تولید کمک کنند. در چنین شرایطی، سرمايه‌ای که پیش‌تر خارج از چرخه رسمی اقتصاد نگهداری می‌شد، امکان مشارکت در فعالیت‌های درآمدزا را پیدا می‌کند و منافع حاصل از آن می‌تواند به سرمايه‌گذاران و اقتصاد کشور برسد.

البته تحقق این هدف به نحوه طراحی و مدیریت صندوق وابسته است. صرف عرضه واحدهای سرمايه‌گذاری به معنای ورود خودکار منابع به بخش تولید نیست، بلکه باید مشخص باشد منابع صندوق در چه داری‌ها و پروژه‌هایی سرمايه‌گذاری می‌شوند، چه سازوکاری برای مدیریت ریسک وجود دارد و عملکرد مدیران صندوق چگونه به

اطلاع سرمايه‌گذاران می‌رسد. انتشار گزارش‌های منظم، نظارت مؤثر و رعایت استانداردهای شفافیت می‌تواند کمک کند که ارسن ابزار مالی به جای تبدیل شدن به محلی صرفاً برای نگهداری دارایی، نقش واقعی خود را در تجهیز منابع و تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی ایفا کند.

تقویت بازار رسمی ارز و تنوع بخشی به ابزارهای سرمايه‌گذاری

راه‌اندازی صندوق‌های در آمدارزی همچنین

بر اساس شرایط اعلام‌شده، دارندگان اوراق می‌توانند از بازدهی ارزی سالانه در حدود ۴ تا ۸ درصد بهره‌مند شوند. چنین امکانی، در کنار حفظ ارزش دارایی‌های ارزی، می‌تواند صندوق‌ها را به گزینه‌ای جذاب برای کسانی تبدیل کند که در پی مشارکت در فعالیت اقتصادی بدون نگهداری مستقیم ارز هستند

می‌تواند به توسعه بازار سرمايه و افزایش تنوع ابزارهای سرمايه‌گذاری کمک کند. بازارهای مالی زمانی توانایی بیشتری برای جذب پس‌اندازهای عمومی دارند که متناسب با نیازها و ترجیحات مختلف سرمايه‌گذاران، گزینه‌های متنوعی ارائه دهند. صندوق ارزی با فراهم کردن امکان سرمايه‌گذاری مبتنی بر ارز، می‌تواند بخشی از تقاضای مردم برای حفظ ارزش دارایی‌هایشان را به سمت ابزارهای رسمی سوق دهد. البته میزان اثرگذاری آن بر بازار ارز به حجم منابع جذب‌شده، جذابیت بازده، سهولت خریدوفروش و اعتماد عمومی بستگی دارد و نباید انتظار داشت که عرضه این صندوق به‌تنهایی همه مشکلات بازار ارز را برطرف کند.

در این میان، همکاری وزارت اقتصاد و سازمان بورس در عرضه نخستین صندوق درآمد ارزی اهمیت ویژه‌ای دارد زیرا موفقیت این تجربه می‌تواند مسیر توسعه ابزارهای مشابه و گسترش شیوه‌های نوین تأمین مالی را هموار کند. اطلاع‌رسانی دقیق درباره اهداف صندوق، نحوه سرمايه‌گذاری منابع، میزان ریسک، شیوه محاسبه سود و شرایط نقدشوندگی از الزامات اساسی برای استقبال عمومی از این ابزار است. همچنین باید توجه داشت صندوق درآمد ارزی، مانند هر ابزار مالی دیگر، بدون ریسک نیست و سرمايه‌گذاران باید پیش از خرید واحدها، آمیذنامه

و مقررات مربوط به آن را بررسی کنند. عرضه نخستین صندوق درآمد ارزی را می‌توان فرصتی برای پیوند دادن منافع سرمايه‌گذاران با نیازهای تأمین مالی اقتصاد دانست. این ابزار در صورت طراحی مناسب، مدیریت حرفه‌ای و نظارت شفاف، می‌تواند ضمن کاهش مخاطرات نگهداری فیزیکی ارز و ایجاد امکان کسب بازده، بخشی از پس‌اندازهای ارزی مردم را به چرخه رسمی اقتصاد وارد کند. موفقیت این طرح بیش از هر چیز به اعتماد عمومی، تحقق تعهدات اعلام‌شده و استفاده مولد از منابع جذب‌شده وابسته است؛ عواملی که می‌توانند صندوق‌های درآمد ارزی را به یکی از ابزارهای مؤثر در توسعه بازار سرمايه و تقویت تأمین مالی تولید تبدیل کنند.

سید علی مرتضوی، اقتصاددان و کارشناس حوزه سیاست‌گذاری در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به عرضه نخستین صندوق ارزی کشور خاطر نشان کرد: راه‌اندازی صندوق‌های درآمد ارزی می‌تواند راهی برای به‌کارگیری پس‌اندازهای ارزی مردم در چرخه رسمی اقتصاد باشد. این صندوق‌ها به افراد امکان می‌دهند به‌جای نگهداری ارز به‌صورت راكد، دارایی خود را در قالب اوراق سرمايه‌گذاری کنند و منابع را به سمت فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی سوق دهند. وی در مورد مزیت سرمايه‌گذاری در این صندوق‌های ارزی برای مردم گفت: یکی از مزیت‌های مهم این صندوق‌ها، کاهش دشواری‌ها و مخاطرات نگهداری فیزیکی ارز است. ارز نگهداری‌شده در خانه ممکن است در معرض سرقت، مقفودی یا آسیب قرار بگیرد؛ در حالی که سرمايه‌گذاری از مسیر یک صندوق رسمی، بستری منظم‌تر برای حفظ و مدیریت دارایی فراهم می‌کند.

مرتضوی افزود: همچنین، بر اساس شرایط اعلام‌شده، دارندگان اوراق می‌توانند از بازدهی ارزی سالانه در حدود ۴ تا ۸ درصد بهره‌مند شوند. چنین امکانی، در کنار حفظ ارزش دارایی ارزی، می‌تواند صندوق‌ها را به گزینه‌ای جذاب برای کسانی تبدیل کند که در پی مشارکت در فعالیت اقتصادی بدون نگهداری مستقیم ارز هستند؛ البته بازدهی نهایی تابع ضوابط و عملکرد صندوق خواهد بود.

وی در پایان گفت: عرضه نخستین صندوق ارزی در ماه جاری، گامی مهم برای آغاز این مسیر و سنجش استقبال مردم از ابزارهای سرمايه‌گذاری ارزی به‌شمار می‌رود. شفافیت در نحوه فعالیت صندوق، اطلاع‌رسانی روشن درباره بازدهی و ریسک‌ها و مطمئن‌ان‌د دسترسی مناسب سرمايه‌گذاران، می‌توانند به اعتماد عمومی کمک کند و زمینه گسترش این ابزار را فراهم آورد.

ماده ۱۰۰، می‌تواند ضمن کاهش هزینه‌های وصول مالیات و افزایش تمکین داوطلبانه، زمینه مقابله مؤثرتر با فرار مالیاتی دانه‌درشت‌ها و توزیع عادلانه‌تر بار مالیاتی در اقتصاد کشور را فراهم کند.

در همین رابطه ناصر مرادی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با «جوان» گفت: یکی از راهکارهای مهم در زمینه تحقق عدالت مالیاتی و شفافیت در پرداخت مالیات و حذف کمی محوری، هوشمندسازی اخذ مالیات است. در همین راستا تبصره ماده ۱۰۰ اقدام مهمی در زمینه تحقق هوشمندسازی نظام مالیاتی است.

وی ادامه داد: تبصره ماده ۱۰۰ راهکاری مناسب برای دریافت مالیات در یک بستر هوشمند به حساب می‌آید. بر این اساس، به جای اینکه مؤدیان با معیزان مالیاتی سروکار داشته باشند و طی رونه‌های دستی مالیات‌ستانی صورت بگیرد، سامانه‌ها به کمک می‌آیند و دریافت مالیات بر اساس گردش حساب مؤدیان انجام می‌شود.

این عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران خاطر نشان کرد: مالیات‌ستانی هوشمند از جهات مختلف برای کشور مزیت دارد. مهم‌ترین مزیتش این است که روند پرداخت مالیات را تسهیل می‌کند. قبلاً مؤدیان با مشکلات بسیاری برای پرداخت مالیات روبه‌رو بودند، اما الان در قالب سامانه‌ها به راحتی پرداخت مالیات صورت می‌گیرد.

وی ادامه داد: مالیات‌ستانی هوشمند به کاهش هزینه‌های مالیات‌ستانی نیز منجر می‌شود. قبلاً نیاز بود ده زیادی کارشناس و معیز مالیاتی به انجام امور بپردازند، اما حالا با سامانه‌ها این کار

مردای گفت: عدالت مالیاتی یکی از مهم‌ترین نتایج مثبت هوشمندسازی است. قبلاً عدالتی در دریافت مالیات وجود نداشت و سلیقه انسانی در این امر

دخیل بود. اما الان دریافت مالیات بر اساس گردش حساب افراد صورت می‌گیرد که باعث گلا رفتن سطح عدالت مالیاتی در کشور شده است.

تفت‌وگو ۲ سیده طه شاطری

گفت‌وگوی «جوان» با محمدطاها مشتاقی کارشناس اقتصادی تسهیلات حمایتی سپر بنگاه‌های اقتصادی در برابر فشارهای دشمن است

پیرو خنثی‌سازی سیاست‌های خصمانه دشمن در حوزه اقتصادی و کاهش تبعات ناشی از جنگ و تحریم بر بخش تولید، بانک‌های دولتی مکلف شده‌اند با پرداخت تسهیلات حمایتی و در نظر گرفتن دوره تنفس مناسب، زمینه تداوم فعالیت بنگاه‌های آسیب‌دیده را فراهم کنند. این رویکرد با هدف جلوگیری از توقف فعالیت واحدهای اقتصادی، صیانت از اشتغال و حفظ ظرفیت تولید کشور دنبال می‌شود تا فشارهای خارجی به تعطیلی کسب‌وکارها و گسترش بیکاری منجر نشود.

■ ■ ■

نخستین اقدام دولت در این مسیر از ابتدای سال جدید و بلافاصله پس از پایان جنگ با تمرکز بر حفظ اشتغال و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی آغاز شد. در قالب سامانه کات با استفاده از ظرفیت شبکه بانک‌های دولتی، پرداخت تسهیلات اشتغال‌زایی را در دستور کار قرار داد تا واحدهایی که در نتیجه شرایط جنگی با خطر کاهش فعالیت یا تعدیل نیروی انسانی مواجه شده بودند، فرصت لازم برای ادامه فعالیت و حفظ سرمايه انسانی خود را داشته باشند. از ابتدای تیرماه تاکنون، صدها بنگاه اقتصادی که بیش از ۶۰۰ هزار نیروی کار آنها در معرض تعدیل قرار داشتند، برای دریافت تسهیلات حمایتی به بانک‌ها معرفی شده‌اند. از مجموع حدود ۴۰ هزارمیلیارد تومان تسهیلات معرفی‌شده در این چارچوب، بیش از ۷ هزارمیلیارد تومان پرداخت شده و پیگیری پرونده‌های باقی‌مانده و معرفی سایر متقاضیان واجد شرایط نیز ادامه دارد. این روند نشان می‌دهد، حمایت اعتباری از بنگاه‌ها، علاوه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز آنها، ابزاری برای جلوگیری از گسترش بیکاری و حفظ ثبات اقتصادی در شرایط دشوار به شمار می‌رود. دومین مرحله حمایت تولید از کسب‌وکارها، همزمان با تشدید فشارهای تحریمی وزارت خزانه‌داری آمریکا در شهریورماه امسال آغاز شد. در این مرحله، دولت با ابلاغ بخش‌نامه‌ای به شبکه بانکی کشور، زمینه آغاز پرداخت تسهیلات حمایتی برای بازسازی و نوسازی صنایع را فراهم کرد. این اقدام با هدف کمک به جبران خسارت‌های وارده، احیای ظرفیت‌های تولیدی و تسهیل بازگشت واحدهای آسیب‌دیده به چرخه فعالیت اقتصادی دنبال می‌شود و می‌تواند نقش مهمی در کاهش آثار اختلالات ناشی از جنگ و تحریم بر بخش صنعت ایفا کند.

بازسازی صنایع، حلقه تکمیلی حفظ تولید و پایداری زنجیره تأمین

تداوم پرداخت تسهیلات حمایتی با دوره تنفس مناسب، در کنار حمایت از اشتغال، می‌تواند مسیر بازسازی ظرفیت‌های تولیدی و احیای زنجیره تأمین کشور را هموار کند. در شرایطی که فشارهای خارجی با هدف ایجاد اختلال در فعالیت‌های اقتصادی و محدودکردن جریان تولید و عرضه اعمال می‌شود، تأمین مالی هدفمند بنگاه‌های آسیب‌دیده، اقدامی مهم برای بازگرداندن جریان کالا به اقتصاد و جلوگیری از تعمیق رکود است. بر این اساس، حمایت اعتباری بانک‌های دولتی از بنگاه‌های اقتصادی را می‌توان بخشی از راهبرد دولت برای افزایش تاب‌آوری اقتصاد، حفظ اشتغال و خنثی‌سازی اثرات سیاست‌های خصمانه در حوزه تولید و تجارت داخلی دانست.

محور: فاطمه کجیلا، ایران

محمدطاها مشتاقی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به اهمیت پرداخت تسهیلات بازسازی صنایع گفت: آغاز پرداخت تسهیلات بازسازی صنایع، اقدامی ضروری برای حمایت از بنگاه‌هایی است که در جریان جنگ، به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم آسیب دیده‌اند. این واحدها برای تعمیر تجهیزات، تأمین مواد اولیه و بازگشت به ظرفیت تولید، به منابع مالی قابل توجهی نیاز دارند؛ منابعی که بسیاری از آنها در شرایط دشوار اقتصادی امکان تأمین مستقل‌شان را ندارند. در چنین وضعیتی، حمایت مستقیم دولت می‌تواند از توقف طولانی مدت فعالیت صنایع و تشدید پیامدهای اقتصادی جلوگیری کند. تخصیص تسهیلات مناسب به بنگاه‌های آسیب‌دیده، علاوه بر کمک به بازسازی به حفظ اشتغال و تداوم زنجیره تأمین کالا و خدمات نیز یاری می‌رساند.

وی ادامه داد: وزارت اقتصاد با ابلاغ بخش‌نامه به بانک‌های دولتی و الزام آنها به اعطای تسهیلات حمایتی، گامی عملی برای آغاز این روند برداشته است. شروع فرایند پرداخت، نشان می‌دهد، حمایت از صنایع آسیب‌دیده از مرحله اعلام ضرورت عبور کرده و وارد مسیر اجرایی شده‌است. این اقدام در شرایطی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که اقتصاد کشور با فشارهای خارجی و محدودیت‌های مالی روبه‌روست. تشکیل اتاق جنگ اقتصادی در وزارت اقتصاد نیز می‌تواند زمینه هماهنگی بیشتر میان دستگاه‌ها و هدایت هدفمند منابع را فراهم کند؛ به‌ویژه اگر تصمیم‌ها بر اساس نیاز واقعی بنگاه‌ها و اولویات‌های بازسازی گرفته شوند.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به ضرورت تخصیص فوری و بدون بروکراسی تسهیلات حمایتی حوزه بازسازی گفت: البته اثربخشی تسهیلات به سرعت، شفافیت و تناسب آن با شرایط هر صنعت وابسته است. فرایند درخواست و پرداخت نباید با پیچیدگی‌های اداری، تأخیرهای طولانی یا توزیع نامتوازن منابع روبه‌رو شود. همچنین لازم است نحوه تخصیص و مصرف تسهیلات به‌گونه‌ای ببگیری شود که منابع واقعاً به بازسازی و نوسازی واحدهای آسیب‌دیده اختصاص یابد. وی در پایان گفت: آغاز پرداخت این تسهیلات، بنابر این، نخستین گام مهم در پاسخ اقتصادی به خسارت‌های جنگ و فشارهای بیرونی است، اما کافی نیست. تداوم حمایت مالی، تأمین به‌موقع مواد اولیه و تجهیزات از ارزیابی منظم نتایج می‌تواند به بازگشت پایدار صنایع به چرخه تولید کمک کند و تاب‌آوری اقتصاد را در برابر شوک‌های آینده افزایش دهد.